

50205214 : สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศึกษา

คำสำคัญ : เศรษฐกิจ / สังคม / เมืองพิษณุโลก

ภัทรา ศักดิ์ศรีพานิชย์ : การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมเมืองพิษณุโลก พ.ศ. 2500-2542. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.พวงทิพย์ เกียรติสหัสกุล. 226 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมเมืองพิษณุโลก ระหว่าง พ.ศ. 2500 -2542 ผลการศึกษาพบว่า เศรษฐกิจและสังคมเมืองพิษณุโลกมีการเปลี่ยนแปลงเป็น 2 ระยะสำคัญ โดยในระยะแรกคือช่วง พ.ศ. 2500 – 2519 ซึ่งในระยะนี้พบว่าเหตุการณ์ไฟไหม้เมืองพิษณุโลกครั้งใหญ่ใน พ.ศ. 2500 เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมเมืองพิษณุโลก โดยเฉพาะการขยายตัวทางด้านกายภาพภายในเมืองพิษณุโลก ดังจะเห็นได้จากการจัดระเบียบผังเมืองพิษณุโลกใหม่โดยสำนักโยธาเทศบาลเมืองพิษณุโลกซึ่งได้มีการวางแผนผังการใช้ที่ดินภายในเมืองให้เป็นระเบียบมากยิ่งขึ้น โดยการแบ่งเขตการใช้ที่ดินของเมืองพิษณุโลกออกเป็น 2 ส่วน คือ ฟังตะวันตกของแม่น้ำน่านให้เป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการ ส่วนฝั่งตะวันออกของแม่น้ำน่านให้เป็นย่านธุรกิจการค้าและย่านที่พักอาศัยของประชาชนในเมืองพิษณุโลก ขณะเดียวกันเข้ามาช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกาในการบูรณะฟื้นฟูสาธารณูปโภคภายในเมืองพิษณุโลก รวมทั้งการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 – 2509) เป็นต้นมา นับเป็นปัจจัยเสริมที่สำคัญอีก 2 ประการที่ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมภายในเมืองพิษณุโลกตามมา โดยเฉพาะการส่งเสริมต่อการอพยพเข้ามาของผู้คนจากต่างถิ่นโดยเฉพาะพ่อค้าจากกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียงย้ายเข้ามาอยู่อาศัยและเปิดกิจการค้าขายภายในเมืองพิษณุโลกอย่างเป็นล่ำเป็นสัน โดยอาคารพาณิชย์ที่สร้างขึ้นใหม่ตามถนนบรมไตรโลกนาถ ถนนพุทธบูชา และถนนนเรศวร ได้รับความสนใจในการเข้ามาจับจองเปิดร้านค้าขายสินค้าในท้องถิ่นเองและสินค้านำเข้ามาจากเมืองใกล้เคียงรวมทั้งกรุงเทพฯ

ส่วนในระยะที่สองคือช่วง พ.ศ. 2520 – 2542 ภายหลังจากเมืองพิษณุโลกได้รับเลือกให้เป็นเมืองหลักของภูมิภาคเหนือตอนล่าง ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 -2524) ซึ่งมีนโยบายที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาการขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานต่างๆ ในเมืองหลัก รวมทั้งเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างกรุงเทพฯ กับภูมิภาค จากนั้นนโยบายข้างต้นทำให้ในระยะนี้นักธุรกิจทั้งในท้องถิ่นและนักธุรกิจจากต่างถิ่นได้เข้ามาลงทุนในกิจการต่างๆ มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการลงทุนเปิดห้างสรรพสินค้า โรงแรม และสถานบันเทิงต่างๆ ตามย่านการค้าที่สำคัญของเมือง แต่ในขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้คนที่อาศัยอยู่ในเรือนแพริมแม่น้ำน่าน โดยพวกเขาได้รับการเสนอให้ย้ายที่อยู่อาศัยไปอยู่บนบก ทั้งนี้เทศบาลเมืองพิษณุโลกได้อ้างถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวเรือนแพและเพื่อเป็นการป้องกันปัญหามลภาวะของแม่น้ำน่านจากเรือนแพอีกด้วย อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงข้างต้น ส่งผลให้เทศบาลเมืองพิษณุโลกได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลนครพิษณุโลกใน พ.ศ. 2542 ซึ่งการยกฐานะเทศบาลนครพิษณุโลกดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงการขยายตัวทั้งด้านกายภาพและการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเมืองพิษณุโลกได้อย่างชัดเจน

ภาควิชาประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

50205214 : MAJOR : HISTORICAL STUDIES

KEY WORD : ECONOMIC / SOCIAL / PHITSANULOK

PATTARA SAKSRIPANIT : ECONOMIC AND SOCIAL CHANGES OF
PHITSANULOK, A.D. 1957-1999. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.PUENGTHIP
KIATTISAHAKUL, Ph.D.. 226 pp.

This research was conducted to study economic and social changes of Phitsanulok, A.D. 1957 – 1999. The findings showed that economic and social changes of Phitsanulok were separated into 2 significant phases. The 1st phase, (A.D. 1957 – 1976) had a massive fire accident which burned many buildings in the province triggering economic changes especially expanding civilizations from the inside the heart of the main city to outside. The Phitsanulok Municipal Bureau of Civil divided to downtown area into 2 parts: the west of Nan River for local administration and the east of Nan River for businesses and dwellings. Some public utilities of Phitsanulok were donated by the United States of America. According to the 1st National Economic Development Plan, it was an important of 2 influences in economic and social changes in the city: The immigration of foreigners, especially the merchants from Bangkok and nearby to live and earnestly open commercial businesses in Phitsanulok. The new commercial buildings along Barhom Trilokanat road, Buddhachula road and Naresuan road were interested by merchants to occupied for opening the local products selling stores and imported products from nearby cities, including Bangkok.

In the 2nd phase (A.D. 1977 – 1999) after Phitsanulok was selected the center of the Lower North by the 4th National Economic Development Plan (A.D. 1977 – 1981), the policies focused on boosting up public utilities and also decreasing the inequalities of economics and societies among people in Phitsanulok. Based on local and non-local investors were invested in businesses including hotel, department stores and entertainment in business areas. At the same time, these changes directly affected the local's way of life, especially those in houseboats. They were offered to move away from the river by The Phitsanulok Municipality. Claimed that the locals' quality of life, would be improved and the pollution of Nan River would be prevented. However, these changes helped the Phitsanulok Municipality to be promoted to be a municipality in 1999. This promotion clearly indicates of the downtown, the physical expansion as well as economic and social changes of Phitsanulok.